

**Bureauonderzoek en inventariserend
veldonderzoek – verkennende fase**

**Dorpsstraat 44 - 52 , De
Wijk, gemeente De
Wolden (Dr.)**

februari, 2017
Versie 1.0 (definitief)

In opdracht van:
BJZ.nu
Twentepoort Oost 16A
7609 RG Almelo

Colofon

Laagland Archeologie Rapport 57

Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek – verkennende fase
Dorpsstraat 44 - 52 te De Wijk, gemeente De Wolden (Dr.) .

Auteur: E.W. Brouwer

In opdracht van: BJZ.nu

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: definitief 1.0

Controle: J.A.M. Oude Rengerink

Autorisatie: J.A.M. Oude Rengerink

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie V.O.F
Cobbingstraat 27
7631 DA Ootmarsum

Tel 06 – 51 95 35 53

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 60294418

© Laagland Archeologie V.O.F, Ootmarsum, 23 februari 2017

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie V.O.F. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding onderzoek	5
1.2 Administratieve gegevens	6
1.3 Huidige situatie en toekomstig gebruik	6
1.4 Onderzoeksdoel	6
2 Inventarisatie	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Landschappelijke ontwikkeling	8
2.3 Archeologie	9
2.3.1 Bekende archeologische waarden	9
2.3.2 Eerder archeologisch onderzoek	9
2.3.3 gemeentelijke landschapsverwachtingskaart	10
2.4 Historie	11
3 Conclusie	14
4 Verwachtingsmodel	16
5 Veldonderzoek	18
5.1 Beschrijving onderzoeksmethodiek	18
5.2 resultaten; lithologie, lithogenese en bodemontwikkeling	18
5.3 Resultaten archeologie	19
6 Conclusie	20
7 Selectieadvies	21
literatuur	22
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	23
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	25
BIJLAGE 3 Nieuwe situatie	27
BIJLAGE 4 landschapsverwachtingskaart	28
BIJLAGE 5 AHN	29
BIJLAGE 6 Bodemkaart	30
BIJLAGE 7 Waarnemingen, AMK-terreinen en onderzoeksmeldingen	31
BIJLAGE 8 Boorpuntenkaart veldonderzoek	32
BIJLAGE 9 Boorstaten veldonderzoek	33

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft in december 2016 een bureauonderzoek uitgevoerd aan de Dorpsstraat in De Wijk (gemeente De Wolden, Dr.). Het onderzoek vond plaats in verband met de ruimtelijke procedure omtrent de geplande uitbreiding en verbouw van een winkelpand. Het bureauonderzoek had tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. Op grond van het onderzoek diende een advies te worden opgesteld voor eventueel aanvullend onderzoek danwel het terrein ten aanzien van het omgevingsaspect archeologie vrij te kunnen geven. De resultaten van het bureauonderzoek zijn getoetst door middel van een inventariserend veldonderzoek – verkennende fase.

Het onderzochte deel van de Dorpsstraat behoort waarschijnlijk tot het oudst bewoonde deel van De Wijk. Bewoning kan voorkomen vanaf de 12^e – 14 eeuw. Uit eerdere perioden worden geen archeologische sporen verwacht. Gezien de deels verdiepte vloer van het huidige winkelpand zijn eventuele archeologische resten waarschijnlijk deels verdwenen. Het uitgevoerde booronderzoek toont een bodemprofiel dat tot een diepte van ongeveer 80 cm bestaat uit een verstoorde laag. Daaronder bevindt zich een C-horizont bestaande uit dekzand. Tijdens het booronderzoek zijn geen eenduidige aanwijzingen voor bodemvorming aangetroffen, noch heeft het veldonderzoek archeologische indicatoren opgeleverd.

Om deze reden adviseert Laagland archeologie geen vervolgonderzoek uit te voeren. Tijdens bouw- en sloopwerkzaamheden dient men echter te letten op mogelijk aanwezige resten van oude bebouwing. Dit kan gaan om oude fundamenteën of andere diepe sporen zoals bijvoorbeeld beerputten. Indien mogelijke archeologische resten worden aangetroffen, dient onmiddellijk contact te worden gezocht met de gemeente De Wolden.

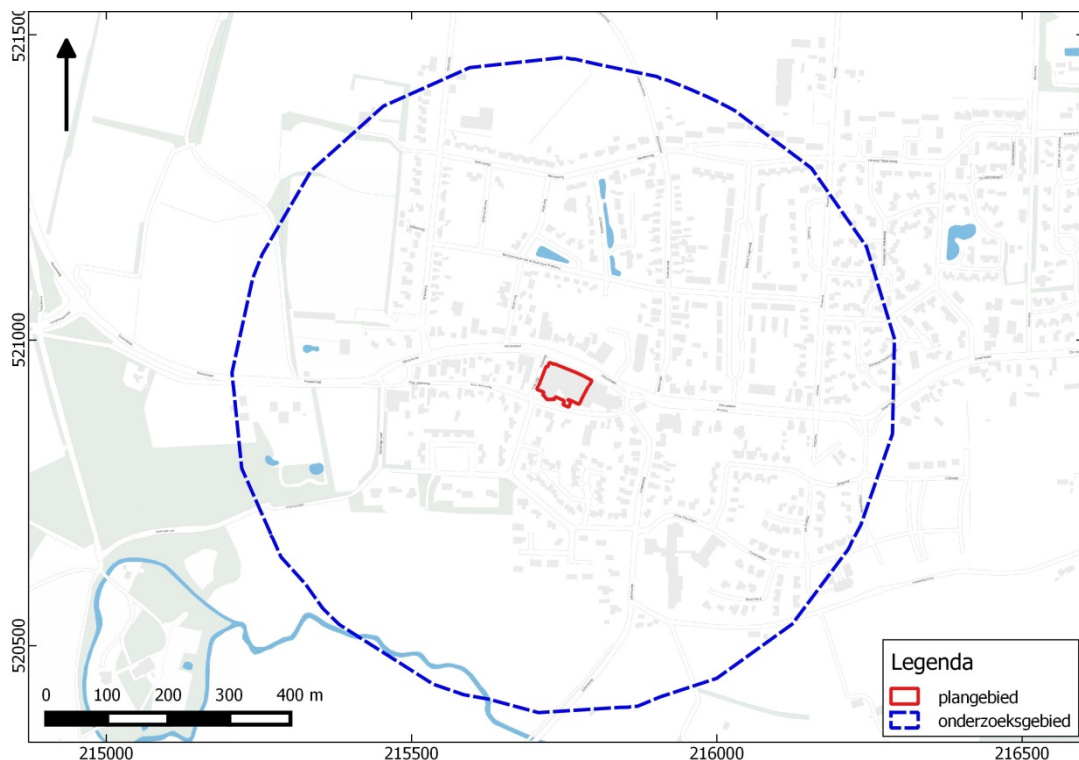
De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente De Wolden, hierin vertegenwoordigd door de heer J. Schat en de archeologisch adviseur van de gemeente, mevr. M. Montforts.

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande verbouw en uitbreiding van Modewereld Van de Belt en de realisering van acht appartementen in de nieuwbouw. Het plangebied is gelegen aan de Dorpsstraat 44 – 52 in De Wijk, gemeente Wolden (Dr.). Dit voornemen is strijdig met de Beheersverordening van De Wijk.

Op de beleidskaart ligt het plangebied in een historische kern. Hiervoor geldt dat archeologisch onderzoek verplicht is bij ingrepen > 100 m² en dieper dan 30 cm –mv. De geplande ingrepen overschrijden deze grenzen. Onderstaande afbeelding toont de afbakening van het plan- en onderzoeksgebied.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied en onderzoeksgebied.

Voor een beter begrip van de bodemkundige omstandigheden en de archeologie van de planlocatie is een groter gebied bestudeerd. Een zone van 500 m rondom het plangebied wordt voldoende geacht om de archeologische potentie van het plangebied in kaart te brengen. Deze zone wordt aangeduid als 'onderzoeksgebied'.

1.2 ADMINISTRatieve GEGEVENS

OBJECTGEGEVENS PLANGEBIED		
Projectnaam	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek – verkennende fase Dorpsstraat 44 - 52 , De Wijk, gemeente De Wolden (Dr.)	
Plaats	De Wijk	
Gemeente	De Wolden	
Provincie	Drenthe	
Kaartblad	22D	
Archeoregio	3, Overijssels-Gelders zandgebied	
Coördinaten hoekpunten	noordwest	215725/520963
	noordoost	215795/520933
	zuidwest	215705/520918
	zuidoost	215774/520893
oppervlakte circa	3700 m ² (0,37 ha)	
Omvang bodemverstoring circa	minder dan 3700 m ²	
Diepte geplande bodemverstoring	circa 100 cm –mv	
Onderzoeksaanmelding Archis3	4034961100	
Uitvoeringsperiode onderzoek	februari 2017	
Beheerder en plaats documentatie	Laagland archeologie VOF, vestiging Ommen.	

Tabel 1. Objectgegevens.

1.3 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Het plangebied heeft een omvang van ongeveer 3700 m² en is momenteel geheel bebouwd. De verbouw/uitbreiding van het winkelpand en de realisatie van de acht appartementen vindt geheel binnen het nu bebouwde oppervlak plaats (zie bijlage 3). De huidige opstallen zijn voor zover niet onderkelderde, maar de winkelruimte is wel deels verdiept tot ongeveer 1 m -mv. In de nieuwe plannen is geen sprake van onderkeldering.

1.4 ONDERZOEKSDOEL

Het uitgevoerde onderzoek behoort tot de eerste fasen in het huidige archeologische onderzoeksproces (zie bijlage 1). Het bureauonderzoek heeft tot doel een archeologisch verwachtingsmodel op te stellen aan de hand van bestaande bronnen, en te bepalen of en zo ja welke delen van het plangebied in aanmerking komen voor vervolgonderzoek. Het verwachtingsmodel wordt getoetst en zo nodig aangevuld door middel van een verkennend booronderzoek. Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan worden

beoordeeld of en zo ja, welke vorm van vervolgonderzoek nodig is om de archeologische waarde van het gebied te kunnen vaststellen.

Voor realisering van de doelstelling wordt de volgende vraagstelling gehanteerd:

- *Wat is de fysisch-geografische situatie van het gebied?*
- *Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog intact? Wat is de invloed van de geomorfologische en bodemkundige aspecten van het plangebied op bewoning en gebruik in het verleden?*
- *Welke bekende archeologische waarden (complextype, archeologische periode) bevinden zich in het plan- en onderzoeksgebied?*
- *Wat is bekend over het historisch gebruik van het plangebied in het verleden?*
- *Wat is de specifieke verwachting van het plangebied ten aanzien van archeologische waarden? (complextype, diepteligging, periode en kenmerken)?*

HOOFDSTUK 2 INVENTARISATIE

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de relevante landschappelijke ontwikkeling en huidige bodemkundige situatie beschreven. Tevens wordt ingegaan op de bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied en de historische situatie. Voor wat betreft de in de tekst genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar bijlage 2.

2.2 LANDSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

Aan het einde van de laatste ijstijd (het Weichselien, 116.000 – 11.500 voor heden) lag het plangebied in een dekzandvlakte. Nederland werd in die ijstijd doorsneden door zeer brede, relatief ondiepe rivierdalen, waarin vlechtende rivierstelsels stroomden. Uit geraadpleegde palaeohistorische kaarten (Vos e.a., 2013) blijkt in het zuidelijk deel van het onderzoeksgebied een dergelijk rivierdal aanwezig was. Dit betreft de voorloper van de huidige Reest. In het Holoceen veranderde de rivier van een vlechtend in een meanderend stelsel. Daarbij sneed deze rivier zich in de ondergrond. Het oorspronkelijke brede dal raakte grotendeels opgevuld met dekzand. Vanuit het Reestdal raakte het gebied bedekt met veen, al is het plangebied en haar directe omgeving niet met veen overgroeid geweest.

Geomorfologie

Op de gedetailleerde landschappelijke verwachtingskaart van de gemeente De Wolden (bijlage 4) ligt het plangebied in een dekzandvlakte, al dan niet vervlakt door veen en/of overstromingsmateriaal (dvv). Op het AHN (bijlage 5) ligt de bebouwde kom van De Wijk wat hoger dan haar omgeving. Dit is deels te wijten aan overwegend moderne ophogingen, maar het gebied lag van nature ook wat hoger.

Bodem

Bodemkundig (bijlage 6) is het gebied niet gekarteerd (bebouwde kom). Op grond van het omliggende, wel-gekarteerde gebied kan aangenomen worden dat het plangebied in een zone van veldpodzolgronden van zwak lemig, matig fijn zand ligt (legenda-eenheid Hn21). Ten zuidwesten van de bebouwde kom komen enkeerdgronden voor. Op het AHN correspondeert dit met een wat hoger gelegen zone. Er zijn op basis van het AHN en historische kaarten geen redenen aan te nemen dat in het plangebied enkeerdgronden voorkomen.

Enkeerdgronden rondom De Wijk zijn vermoedelijk pas relatief laat – vanaf de 17^e eeuw – ontstaan. Door jarenlange bemesting met plaggen, vermengd met potstalmest is op de akkers een meer dan 50 cm dik plaggendeek ontstaan.

2.3 ARCHEOLOGIE

2.3.1 BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN

Bijlage 7 toont de locaties van de bekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied. Het plangebied bevindt zich binnen AMK-terrein 14514, een terrein van hoge archeologische waarden. De begrenzing en status van dit terrein is gebaseerd op de eerste kadastrale kaart uit circa 1832 en betreft de toenmalige kern van De Wijk. Er zijn geen waarnemingen in het AMK-terrein (en het plangebied) geregistreerd. Ook binnen het onderzoeksgebied bevinden zich geen waarnemingen. Buiten het plangebied, ongeveer 550 m ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich waarneming 436291. Dit betreft de vondst van een aantal aardewerkfragmenten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd, alsmede enkele grondsporen. De waarneming wordt gerekend tot complextype 'akker/tuin'.

2.3.2 EERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

In de omgeving van het plangebied hebben eerder archeologische onderzoeken plaatsgevonden. De onderzochte locaties zijn afgebeeld in bijlage 8. Onderstaande tabel geeft de belangrijkste resultaten/conclusies van de uitgevoerde onderzoeken.

ONDERZOEKS MELDINGSNR. / TOPONIEM	TYPE ONDERZOEK/ UITVOERDER, JAAR	RESULTATEN/CONCLUSIES
31184 <i>Centrumlocatie De Horst</i>	booronderzoek (verkennend)/ P. Fijma, 2008	bij de meeste boringen is het bodemprofiel verstoord tot ca. 1 m –mv. De top van de C-horizont is in vrijwel alle boringen verstoord. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er worden geen archeologische resten verwacht.
55120 <i>Burg. De La Saussaye Briëtweg 2-20</i>	booronderzoek (verkennend)/ G.J. de Roller, 2013	op de onderzochte locatie is een dun esdek aanwezig, dat via een vergraven bodemlaag overgaat in geel dekzand (C-horizont). Aangezien de overgang van esdek naar onderliggende dekzand is verstoord worden geen archeologische resten verwacht.
53089, <i>Dunningen</i>	bureau- en booronderzoek (verkennend), J. Holl, 2012	in het grootste deel van het plangebied is een plaggendek aanwezig tot gemiddeld 70 cm –mv. Daaronder bevindt zich een 10-20 cm dikke laag die is geïnterpreteerd als oude akkerlaag. Deze rust meestal direct op de C-horizont, maar in enkele boringen is een B- of BC-horizont aangetroffen. Vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven is geadviseerd (zie onder B)
55195, <i>Dunningen</i>	proefsleuvenonder- zoek G.M.A. Bergsma, 2013	Het proefsleuvenonderzoek heeft weinig vondsten opgeleverd. Het materiaal bestaat hoofdzakelijk uit aardewerk uit de nieuwe tijd. Er zijn twee fasen van landgebruik te onderscheiden. De eerste fase betreft de periode voor de 17 ^e eeuw en bestaat uit greppels en sloten die aan een (akker)laag te koppelen zijn. Vermoedelijk hangen de ingravingen samen met het bewerkbaar maken van het gebied en de afwatering van het terrein. De 2 ^e fase vormt het plaggendek, dat hoogstwaarschijnlijk vanaf de 17 ^e eeuw is ontstaan. In het noordwestelijk deel zijn sporen en resten gevonden die samenhangen met een oude boerderijplaats, waaronder de resten van een waterput. De mobilia bestaan hoofdzakelijk uit baksteenpuin en gebruiks aardewerk uit de 18 ^e – 19 ^e eeuw. De bodem is hier sterk gewoeld en een plaatsbepaling van de boerderij bleek niet mogelijk.

Afbeelding 2. Onderzoeksmeldingen in het onderzoeksgebied.

2.3.3 GEMEENTELIJKE LANDSCHAPSVERWACHTINGSKAART

Op basis van het landschapstype ligt het plangebied op de gemeentelijke landschapsverwachtingskaart (bijlage 4) in een zone met een lage verwachting (dekzandvlakte). Historisch gezien gaat het echter om een bewoningskern.

2.4 HISTORIE

De vroegst bekende bewoning kan in 1176 gedateerd worden, toen Bisschop Godvried van Utrecht de grove en smalle tienden van vijf huizen aan de Reest aan het klooster van Ruinen schonk. Andere oude bronnen vermelden De Wijk in 1383 (*Van der Wijc*), 1409 (*die Wijc*) en 1437 (*in der Wijck*).¹ De benaming houdt waarschijnlijk verband met de turfwinning in dit gebied (wijk = vaart). De Wijk is langs de Dorpsstraat ontstaan als een ontginningsdorp. Mede door de vestiging in 1325 van het benedictijner dubbelklooster Dickninge (gesloopt in 1796) en de gunstige ligging ontwikkelde het buurschap zich tot een grotere nederzetting. Het traject van de Dorpsstraat is daarmee mogelijk terug te voeren tot de late middeleeuwen. Het plangebied ligt waarschijnlijk in de oudste kern.

Op de oudst beschikbare topografische kaart van het plangebied (de kadastrale kaart uit circa 1832) is de noordzijde van het plangebied langs de Dorpsstraat al dicht bebouwd. Het blauwe vlakje in het oostelijk deel van het plangebied is een school; de overige gebouwen zijn woningen met bedrijfsruimte (bakkerij, wever, boer). De lichtgroene zone tussen bebouwing en straat is een dorpsbrink. In latere jaren zou de Dorpsstraat hier iets zuidelijker lopen.

Afbeelding 3. Uitsnede uit de eerste kadastrale kaart van omstreeks 1832. De locatie van het plangebied is blauw omlijnd. Lichtbruin: akker; groen: tuin/moestuin; donkergroen: hooiland; grijs en rood: erf met bebouwing. Bron: hisgis.nl

¹ bron: geheugenvandrenthe.nl

Het gegeven dat er langs de Dorpsstraat al sprake is van dicht opeengepakte bebouwing doet vermoeden dat er al lange tijd sprake is van bewoning op deze locatie.

Onderstaande kaart geeft de situatie weer rond 1900. De bebouwing is nu iets minder dicht opeengepakt. In plaats van vijf opstallen zijn er nu nog maar vier aanwezig. Het schoolgebouw bestond vermoedelijk nog steeds; de overige panden lijken te zijn vervangen door andere gebouwen.

Afbeelding 4 Uitsnede uit de Bonnebladen (omstreeks 1900). Bron: RCE

Hieronder zijn vier topografische kaarten afgebeeld van 1930 tot 1983. Opvallend is dat de bebouwing binnen het aangegeven plangebied steeds sterk in omvang en vorm varieert. Dit geldt echter ook voor de meeste overige gebouwen buiten het plangebied. Het is onwaarschijnlijk dat binnen een dergelijk kort tijdsbestek steeds sprake is van sloop en nieuwbouw. De verschillen moeten daarom in ieder geval deels terug te voeren zijn tot onnauwkeurigheden in de cartografie. De huidige situatie dateert van na 1989.

Afbeelding 5. Plangebied van 1930 tot 1983. De locatie van het plangebied is blauw omcirkeld.

HOOFDSTUK 3 CONCLUSIE

De conclusie wordt gegeven aan de hand van de beantwoording van de onderzoeksvragen uit paragraaf 1.4.

➤ *Wat is de fysisch-geografische situatie van het gebied?*

Het plangebied ligt in een dekzandvlakte. De bebouwde kom van De Wijk ligt wat hoger dan de (onbebouwde) omgeving. Dit is deels te wijten aan overwegend moderne ophogingen, maar het gebied lag van nature ook wat hoger.

Bodemkundig (bijlage 6) is het gebied niet gekarteerd (bebouwde kom). Op grond van het omliggende, wel-gekarteerde gebied kan aangenomen worden dat het plangebied in een zone van veldpodzolgronden van zwak lemig, matig fijn zand ligt (legenda-eenheid Hn21). Ten zuidwesten van de bebouwde kom komen enkeerdgronden voor. Op het AHN correspondeert dit met een wat hoger gelegen zone. Er zijn op basis van het AHN en historische kaarten geen redenen aan te nemen dat in het plangebied enkeerdgronden voorkomen.

➤ *Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog intact? Wat is de invloed van de geomorfologische en bodemkundige aspecten van het plangebied op bewoning en gebruik in het verleden?*

Bodemkundig is het gebied niet gekarteerd (bebouwde kom), maar op basis van het omliggende, wel-gekarteerde gebied kan aangenomen worden dat het plangebied in een zone van veldpodzolgronden van zwak lemig, matig fijn zand ligt. Het huidige winkelpand heeft een deels verdiepte vloer van ongeveer 1 m –mv, waardoor het bodemprofiel deels verstoord is. Het plangebied is in ieder geval vanaf ongeveer 1832 – maar waarschijnlijk al enkele eeuwen eerder – bebouwd geweest. Bouw en sloop van de voorgaande bebouwing zal tot bodemverstoring hebben geleid.

- *Welke bekende archeologische waarden (complextype, archeologische periode) bevinden zich in het plan- en onderzoeksgebied?*

In het plan en onderzoeksgebied gebied zijn geen waarnemingen geregistreerd. Wel behoort het plangebied tot een AMK-terrein van hoge archeologische waarde. Dit betreft de oude kern van De Wijk zoals deze op historische kaarten is aangegeven.

- *Wat is bekend over het historisch gebruik van het plangebied in het verleden?*

Op de oudste geraadpleegde kaarten (1832) is het plangebied en haar omgeving al dichtbebouwd. Dit deel van de Dorpsstraat behoort waarschijnlijk tot de oudste kern van De Wijk en was daarmee mogelijk vanaf der 12^e – 14^e eeuw reeds bebouwd.

HOOFDSTUK 4 VERWACHTINGSMODEL

In dit hoofdstuk wordt een gespecificeerde verwachting voor het gebied gegeven op basis van de laatste onderzoeksvraag in par. 1.5.

- *Wat is de specifieke verwachting van het plangebied ten aanzien van archeologische waarden? (complextype, diepteligging, periode en kenmerken)?*

Het plangebied kende mogelijk vanaf de 12^e – 14^e eeuw reeds bebouwing. Resten uit oudere perioden worden niet verwacht: zowel landschappelijk als archeologisch zijn aanwijzingen voor oudere bewoning te vinden. In het begin van de 19^e eeuw was het noordelijke deel van het plangebied – langs de Dorpsstraat – dicht bebouwd. In de loop van de tijd zijn deze huizen gesloopt ten gunste van nieuwbouw. Het huidige winkelpand kent een deels verdiepte vloer, die zich op een diepte van ongeveer 1 m –mv bevindt. De kans dat daarmee resten van oudere bewoning zijn geruimd is groot, al kunnen onder de niet-verdiepte delen van het winkelpand nog resten in de (diepere) ondergrond bewaard zijn gebleven. Met de bouw van de huidige opstallen hebben vermoedelijk grootschalige bodemwerkzaamheden plaatsgevonden. Gezien het bodemtype (een veldpodzollbodem) bevinden archeologische resten zich dicht onder het maaiveld. Het terrein is waarschijnlijk deels opgehoogd, maar hoeveel is niet bekend. De kans dat het gehele terrein tot voorbij archeologisch relevante lagen geroerd is wordt aanzienlijk geacht, maar zeer diepe grondsporen (resten van fundamenten, beerputten en dergelijke) kunnen deels bewaard zijn gebleven.

Onderstaande tabel geeft in het kort de archeologische verwachting weer:

PERIODE	COMPLEXTYPE	DIPTELIGGING	KENMERKEN
nieuwe tijd	nederzetting	vanaf het maaiveld of een ophooglaag. Vermoedelijk grotendeels verstoord	diepe sporen (fundamenten, beerputten)
late middeleeuwen			
vroege middeleeuwen - neolithicum	Het terrein was laaggelegen en bevatte weinig reliëf en was waarschijnlijk te nat voor bewoning. In de omgeving zijn geen archeologische resten bekend. Pas met de veenontginning (vanaf ongeveer 1100) raakte het gebied bewoond .		
laat- paleolithicum – vroeg- neolithicum			

Tabel 2. Gespecificeerde archeologische verwachting. Rood: hoge verwachting; geel: lage verwachting.

HOOFDSTUK 5 VELDONDERZOEK

5.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldonderzoek heeft tot doel om meer inzicht te verkrijgen in de fysische situatie in het plangebied. Het dient de in het plangebied aanwezige bodems, de mate van verstoring en de aanwezigheid van potentiële archeologische niveaus in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan er voor het plangebied een gespecificeerd verwachtingsmodel worden opgesteld dat gedetailleerder en nauwkeuriger is dan een verwachtingsmodel dat louter gebaseerd is op bronnen en globalere bodem- en geomorfologische kaarten.

Het veldonderzoek bestond uit het zetten van zes verkennende boringen rondom het huidige gebouw. Het was niet mogelijk boringen op de locatie van de huidige bebouwing te zetten. Maximaal is tot een diepte van 210 cm –mv geboord.

De boringen zijn ingemeten met GPS met een nauwkeurigheid van 2 m. en uitgevoerd met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. Relevante lagen van de boorkernen zijn gezeefd over een maaswijdte van 4 mm. De boorkernen zijn visueel geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren. Het bodemprofiel is beschreven volgens de normen NEN 5104 en ASB. De NAP-maaiveldhoogtes van de boringen zijn bepaald aan de hand van het AHN. De profielbeschrijvingen zijn uitgewerkt in het programma Boorstaten!² en opgenomen in bijlage 9. De boorpuntenkaart met de posities van de boringen is opgenomen in bijlage 8.

5.2 RESULTATEN; LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEMONTWIKKELING

In alle boringen is een verstoord pakket aangetroffen tot ongeveer 80 cm –mv. Aan de zijde van de Kerkweg bedraagt de dikte van het verstoorde pakket 180 cm.

In de meeste boringen gaat het verstoorde pakket scherp begrensd over in een gele of beige C-horizont, die bestaat uit fijn zwak-matig siltig dekzand. In boring 4 is op een diepte van 75 cm –mv mogelijk een dunne (verstoorde) B-horizont aangetroffen, maar de laag was te dun en te verstoord om dit met zekerheid te zeggen.

² <https://www.boorstaten.nl/>

5.3 RESULTATEN ARCHEOLOGIE

In het verstoorde pakket zijn diverse puinbrokjes waargenomen, waaronder veel baksteenresten. Dit betreft zonder uitzondering industrieel vervaardigd baksteen. In boring 2 is daarnaast aardewerk aangetroffen. Dit betreft recent porselein. Het gevonden materiaal heeft geen archeologische relevantie.

HOOFDSTUK 6 CONCLUSIE

Uit het booronderzoek kan worden geconcludeerd dat het verwachtingsmodel grotendeels juist is. Het onderzochte terrein is tot op grote diepte verstoord. Er zijn geen eenduidige aanwijzingen voor bodemvorming geconstateerd en er zijn geen archeologische indicatoren opgeboord.

7 SELECTIEADVIES

Aangezien de vloer in het huidige gebouw reeds deels verdiept is aangelegd en de boringen een tot in de C-horizont verstoord bodemprofiel tonen, wordt de kans op intacte archeologische sporen zeer klein geacht. Wel kunnen resten van zeer diepe sporen bewaard zijn gebleven. We adviseren geen vervolgonderzoek uit te voeren. Echter, tijdens sloop- en bouwwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van archeologische sporen. Bij het aantreffen van mogelijke archeologische resten dient onmiddellijk contact gezocht te worden met de gemeente De Wolden en dient een op afroep beschikbare archeoloog de vondsten te inspecteren.

De implementatie van dit advies is in handen van de gemeente De Wolden, hierin vertegenwoordigd door de heer J. Schat en de archeologisch adviseur van de gemeente, mevr. M. Montforts.

literatuur

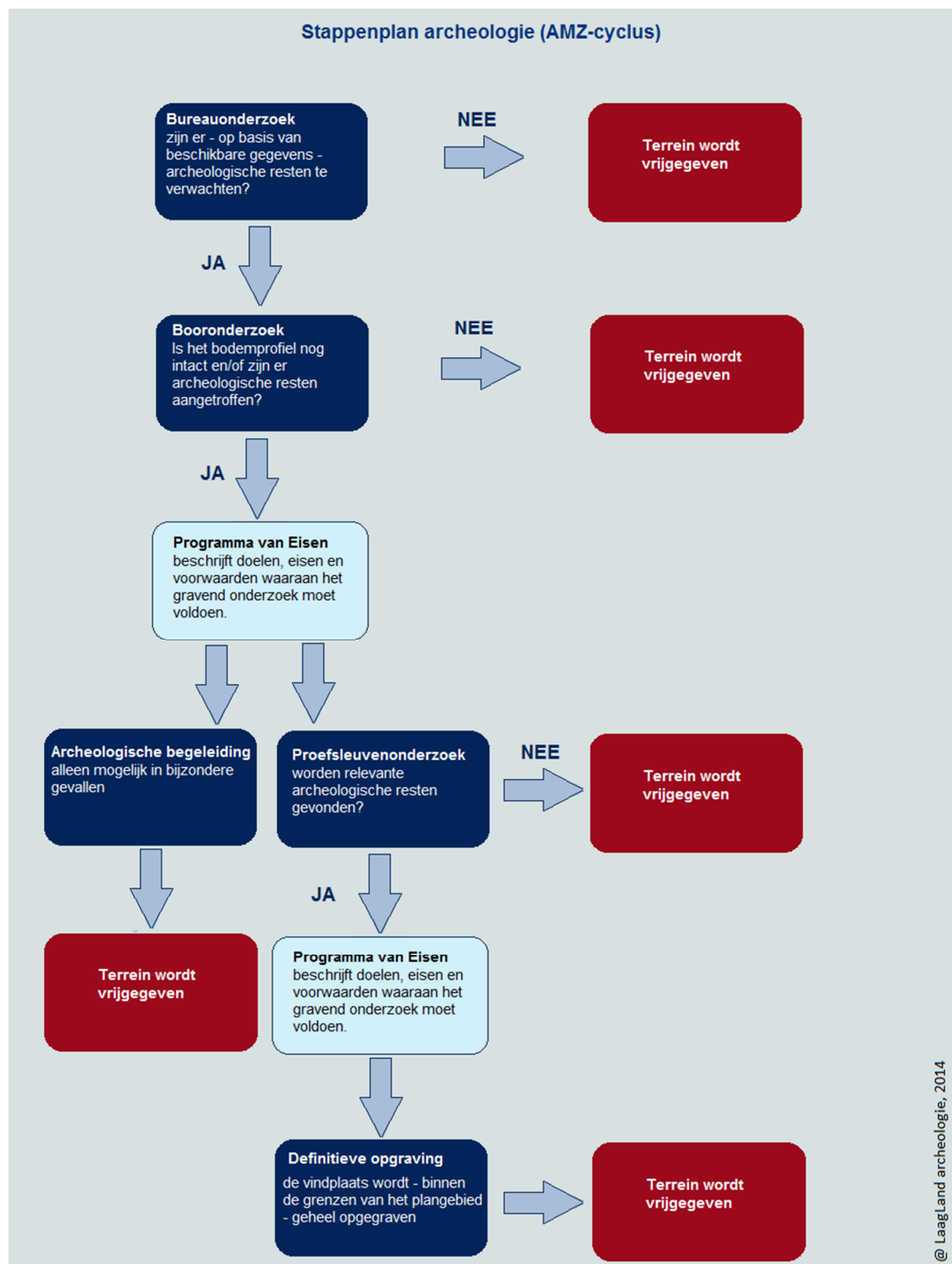
- *Berendsen, H.J.A., 2005 (1997). Landschappelijk Nederland. De fysisch geografische regio's. Assen.*
- *Berendsen, H.J.A., 2008. De vorming van het land. Assen.*
- *Bergsma, G.M.A., 2013. Een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-p) op plangebied Dunningen te De Wijk, gemeente De Wolden (D). ARC-rapporten 2013-26. Groningen*
- *Bosch, J.H.A., 2008. Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.*
- *Fijma, P. 2008. Archeologisch onderzoek centrumlocatie De Horst te De Wijk. Inventariserend Veldonderzoek. Grontmij Archeologische Rapporten 701*
- *Holl, J., 2012. Plangebied woonwijk Dunningen, fase 3 te De Wijk, gemeente De Wolden; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en verkennend veldonderzoek. RAAP-notitie 4279. Weesp*
- *Mulder, E.F.J. de., 2003. De ondergrond van Nederland. Groningen.*
- *Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.*
- *Roller, G.J., 2013. Archeologisch booronderzoek Burgemeester De la Saussaye Briëtweg, De Wijk, gemeente De Wolden. Leek.*
- *Vos, P. & S. de Vries 2013: 2^e generatie palaeogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0). Deltares, Utrecht. Op 15 mei 2015 gedownload van www.archeologieinnederland.nl.*

Archeologische databases/internetbronnen

- *ArchisIII*
- *www.boorstaten.nl*
- *www.topotijdreis.nl*
- *www.hisgis.nl*

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

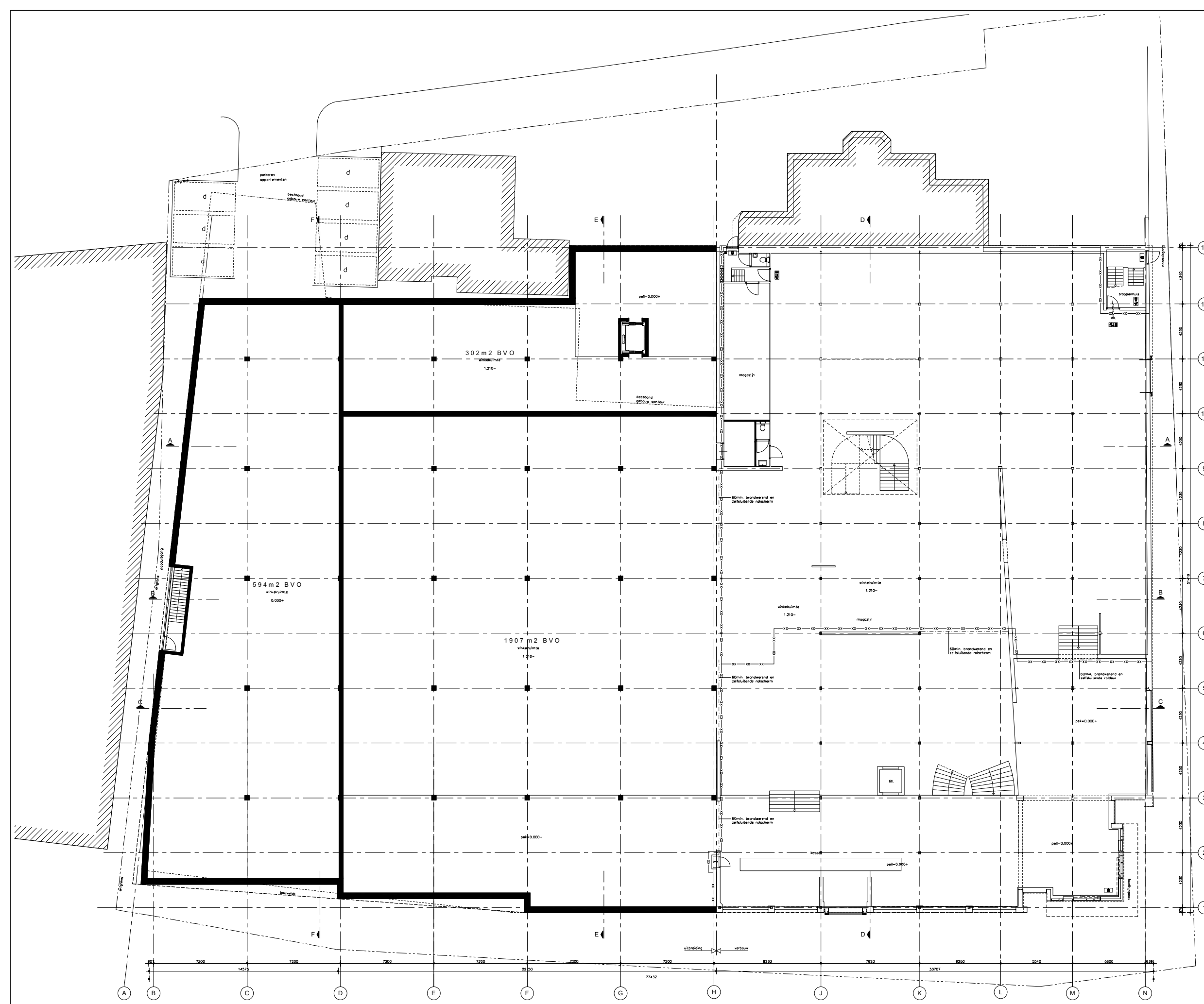
BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

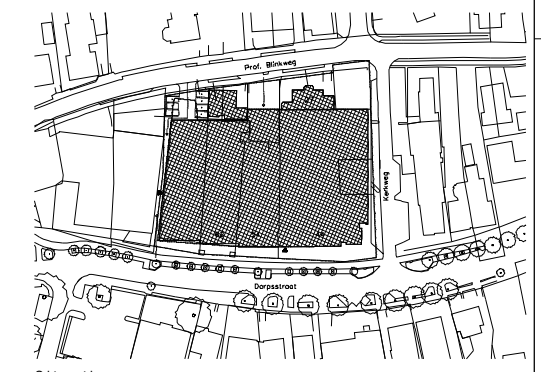
Archeologische perioden		Datering	
Nieuwe tijd	C	1795	
	B	1650	
	A	1500	
Middeleeuwen	Laat	1250	
	Vol	1050	
	vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
Merovingisch		450	
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	Ijzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum	Jong	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

BIJLAGE 3 NIEUWE SITUATIE

Begane grond (1.210- / 0.000+)

Situatie
 schaal 1:1000

Kadastrale en adresgegevens
 kadastraal gebied: []
 gemeente: De Wijk
 sectie: 3F
 nummer: 3979, 3431, 3980, 3625, 2594, 2583, 2593

plaatselijk gebied: []
 gemeente: De Wijk
 adres: Dorpsstraat 44, 54, 62
 postcode + plaats: 7957AW De Wijk

B+O geeft liefde en passie in ruil voor schoonheid en herinneringen

opdrachtgever
 Middevennd Van de Belt Dorpsstraat 44-52 7957 AW De Wijk

project
 Verbouw en uitbreiding winkelband Dorpsstraat 44 7957 AW De Wijk

ontwerper
 Voorlopig ontwerp: begane grond (1.210- / 0.000+)

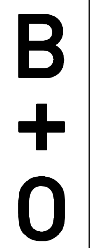
datum	omschrijving	door
1889 x 841 mm	1:100	07-11-2016 j
24-11-2016 deg		
20-12-2016 deg		

AI16118 V-01 voorlopig

maatschappij ed. bestaand in het werk te controleren

B+O Architectuur en Interieur B.V.
 Oostlaan, Geoprecht 3, 7941 KG Meppel NL
 Postbus 294, 7940 AD Meppel NL tel 0522 244425 fax 0522 241398
 e-mail info@b+oarchitecten.nl website www.b+oarchitecten.nl

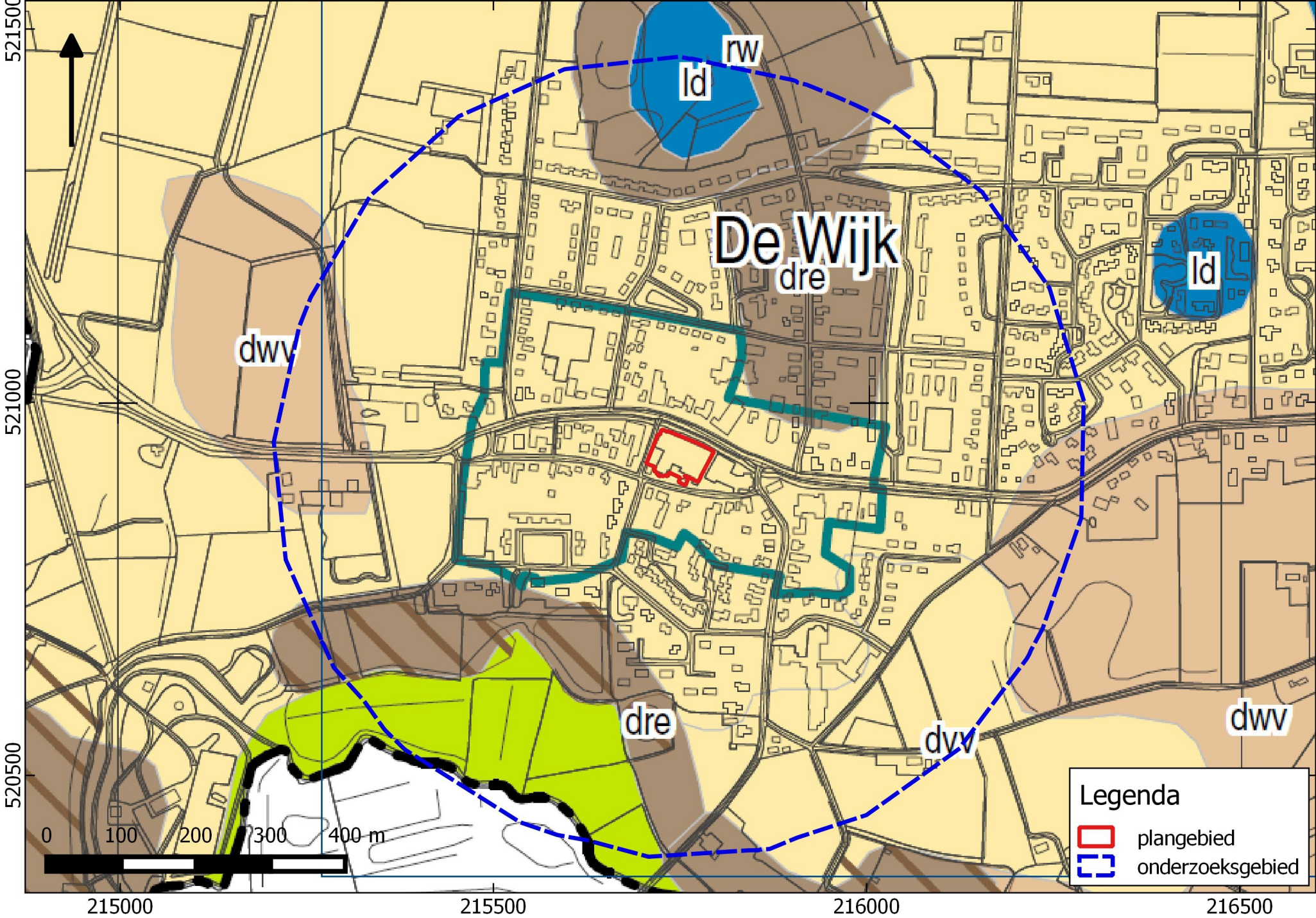
Landschap en Stedenbouw
Architectuur en Interieur
 Management en Advies
 Bouwkunde en Techniek

BIJLAGE 4

LANDSCHAPSVERWACHTINGSKAART

De Wijk
dre

Legenda

- plangebied
- onderzoeksgebied

0 100 200 300 400 m

215000

215500

216000

216500

521000

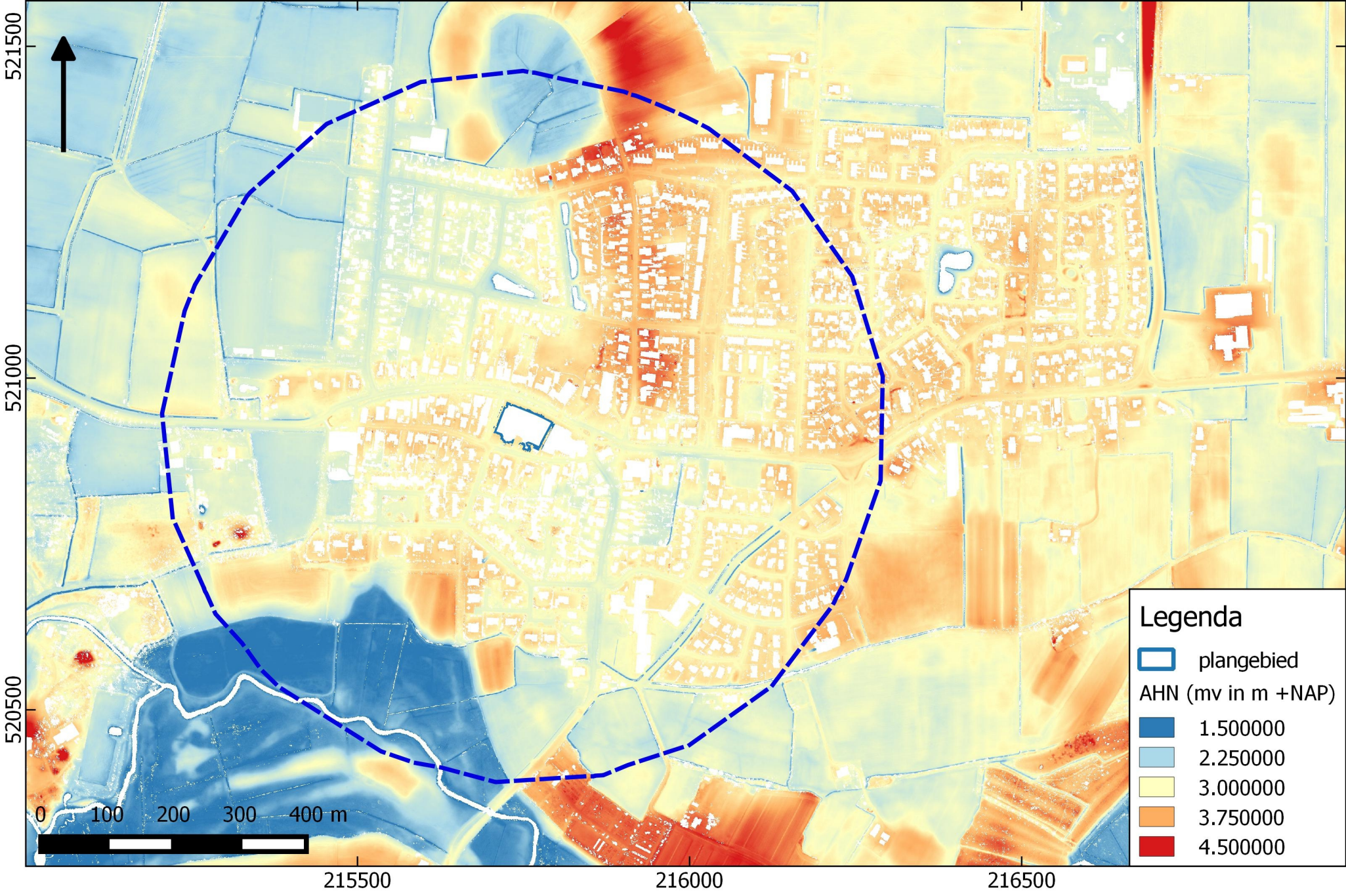
520500

521500

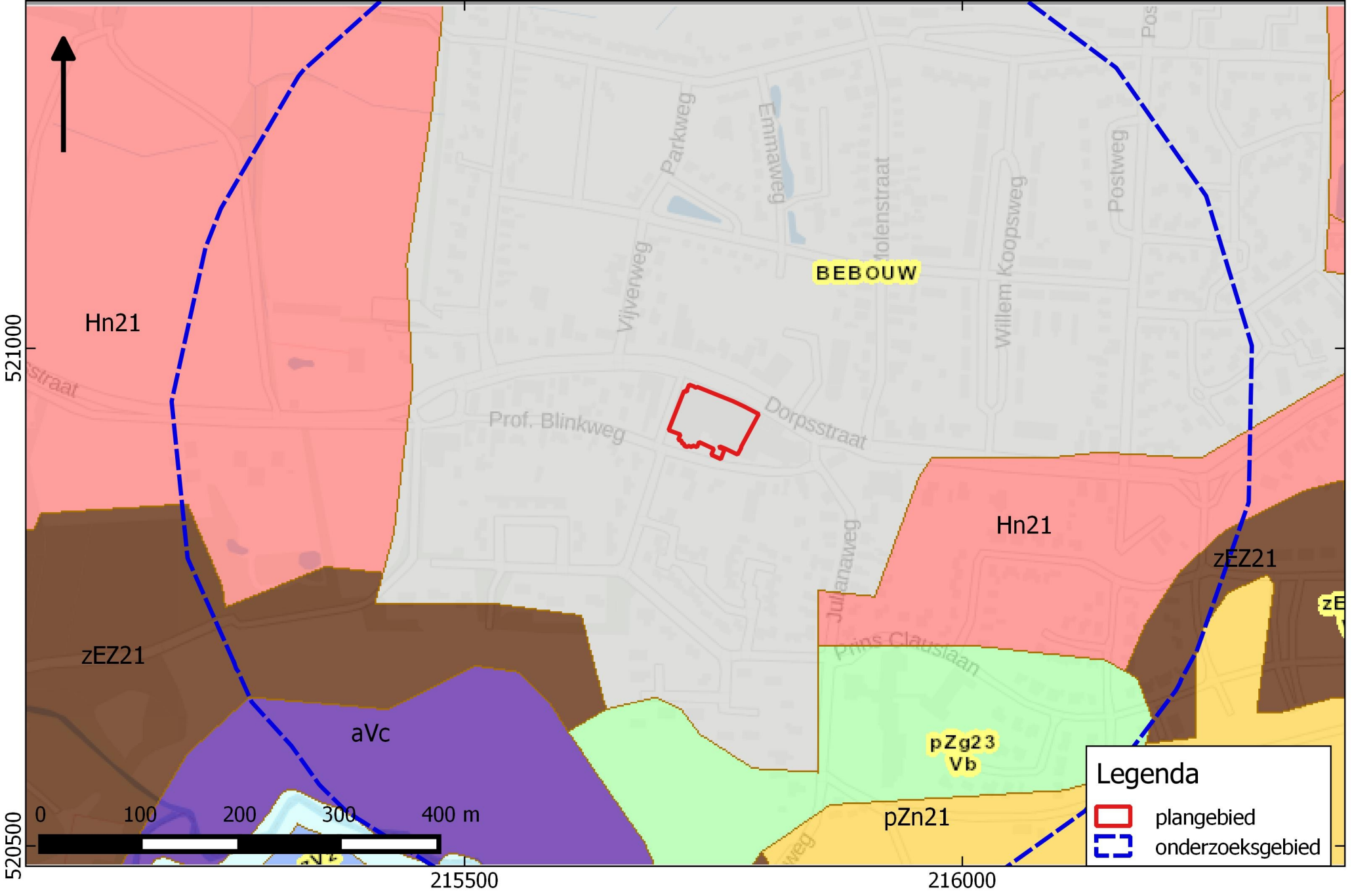
BIJLAGE 5 AHN

Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek – verkennende fase Dorpsstraat 44 - 52 te De Wijk,
gemeente De Wolden (Dr.)

BIJLAGE 6 BODEMKAART

Hn21

zEZ21

aVc

pZg23
Vb

pZn21

Hn21

zEZ21

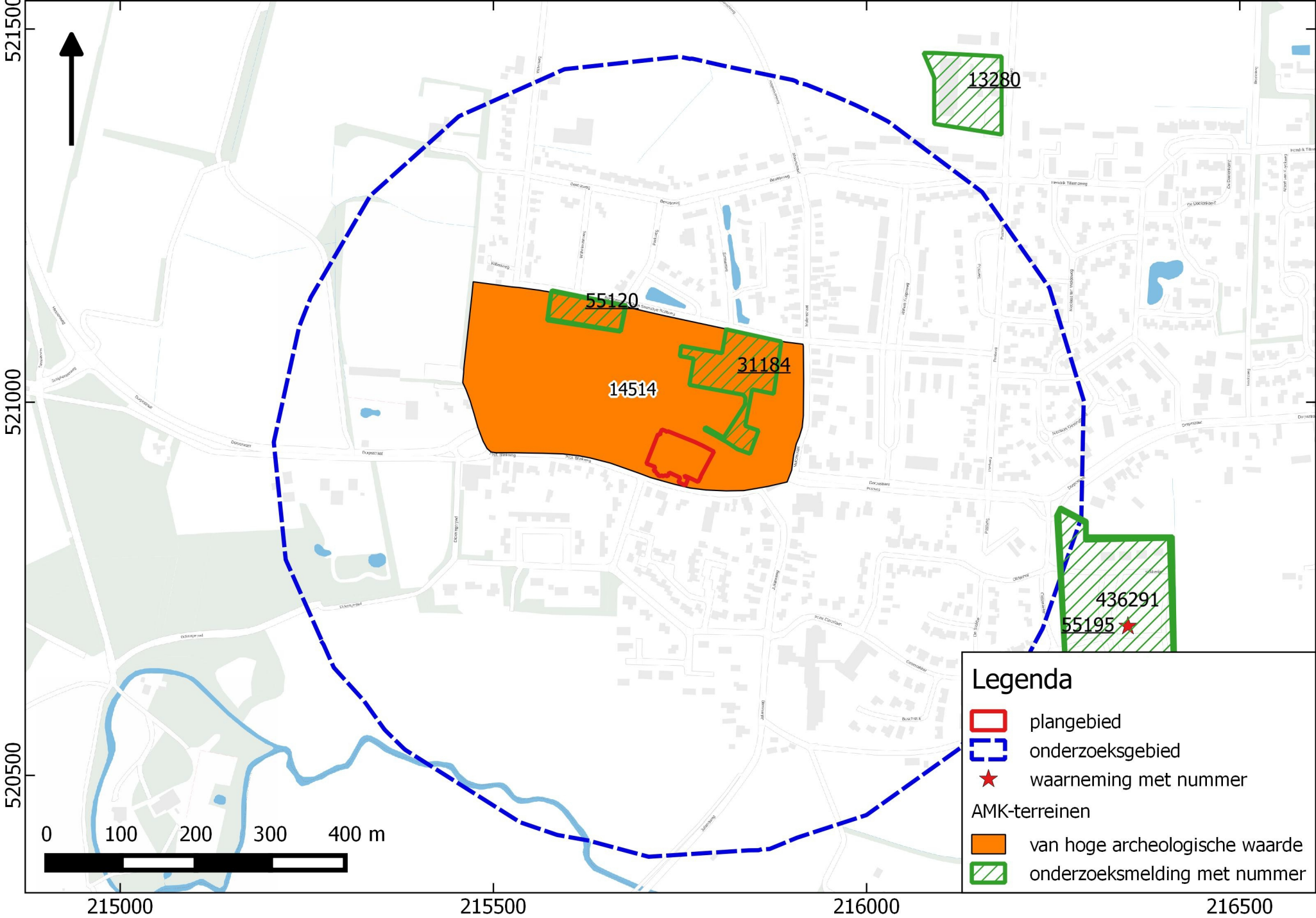
BEBOUW

Legenda

- plangebied
- onderzoeksgebied

BIJLAGE 7 WAARNEMINGEN, AMK- TERREINEN EN ONDERZOEKSMELDINGEN

Legenda

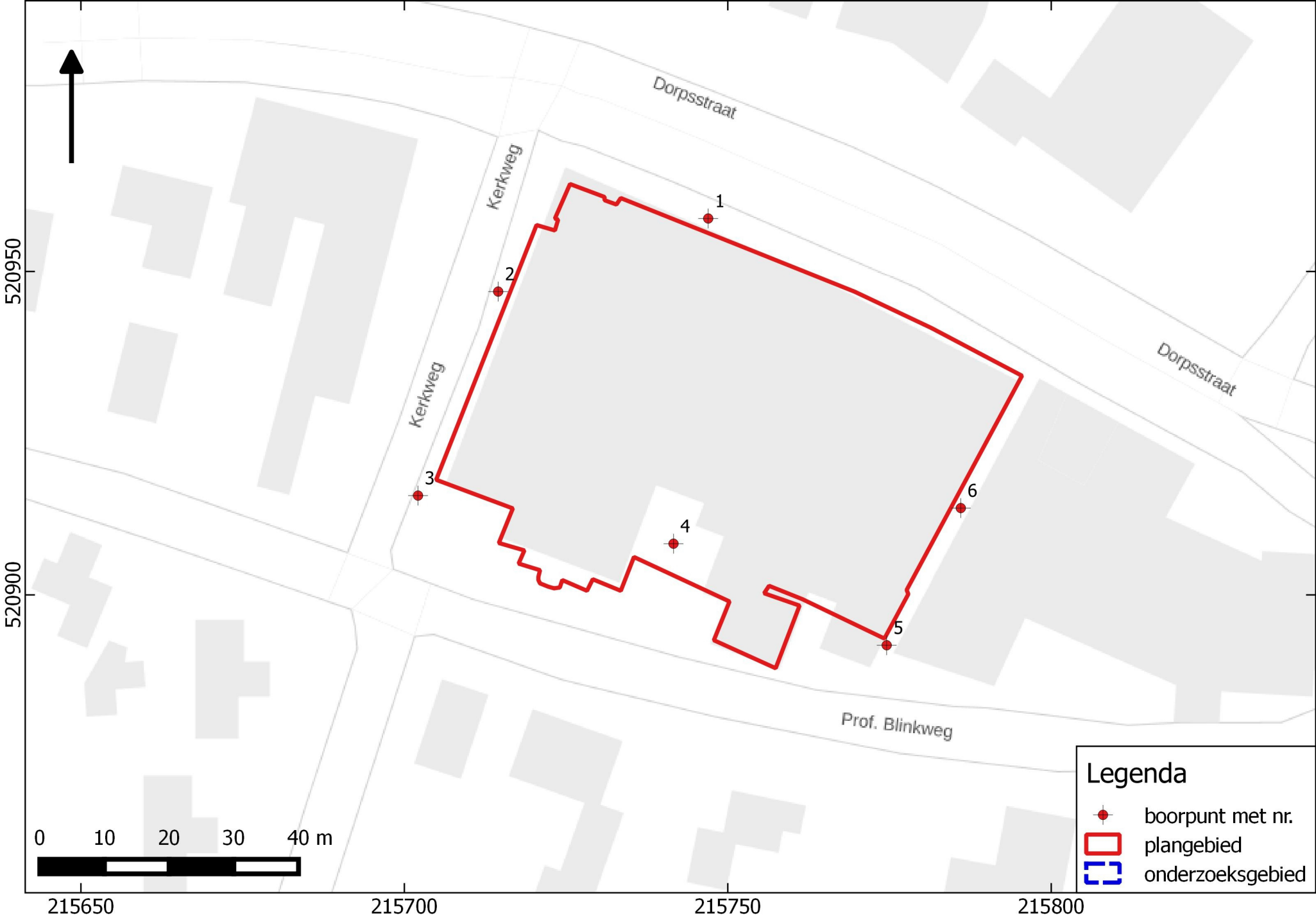
- plangebied
- onderzoeksgebied
- waarneming met nummer

AMK-terreinen

- van hoge archeologische waarde
- onderzoeksmelding met nummer

BIJLAGE 8 BOORPUNTENKAART VELDONDERZOEK

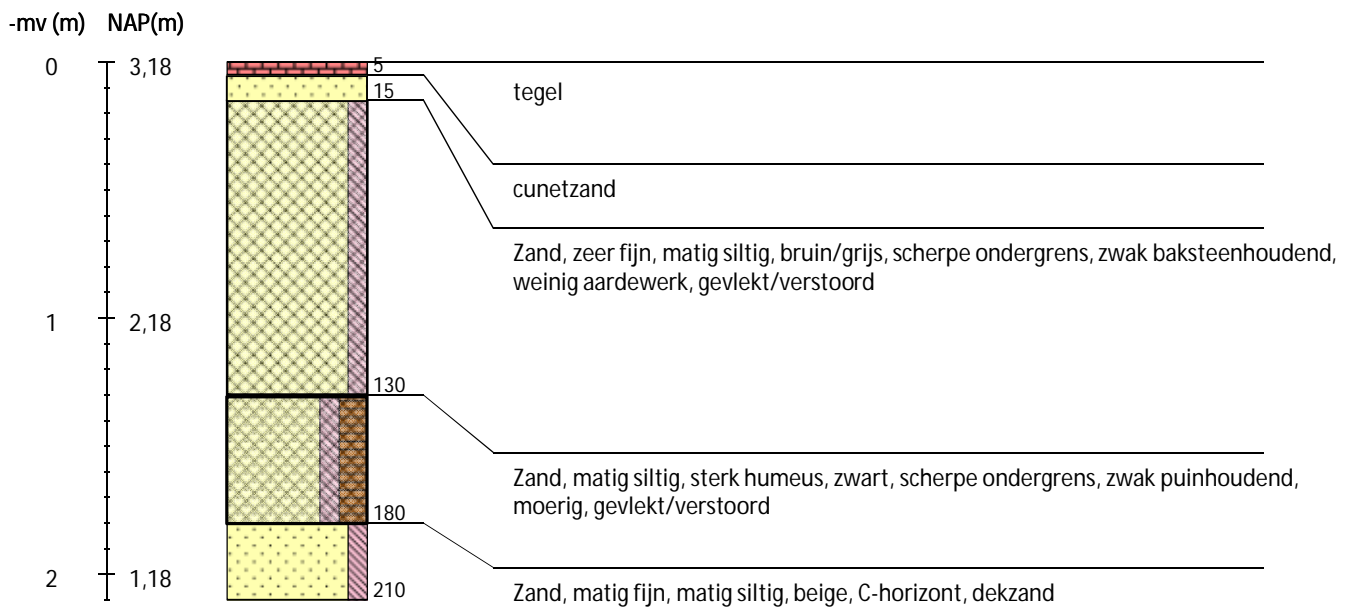

BIJLAGE 9 BOORSTATEN VELDONDERZOEK

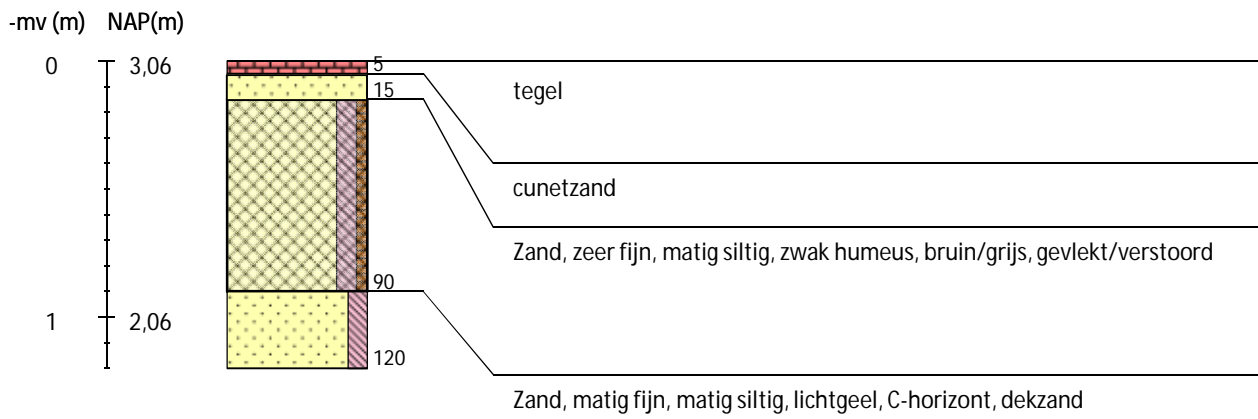
Boring 1 RD-coördinaten: 215747/520958

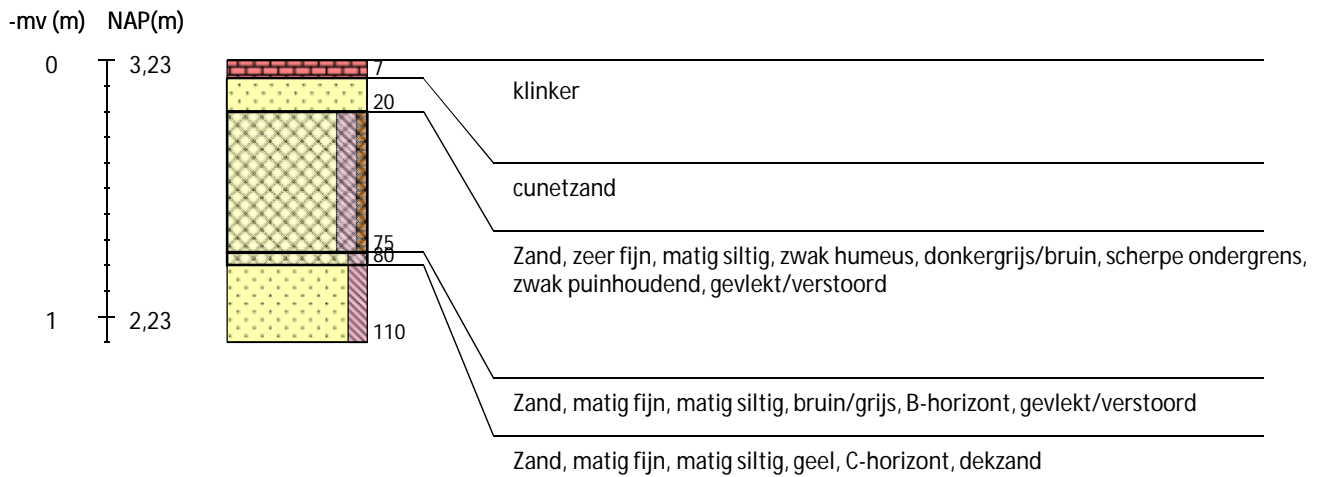
Boring 2 RD-coördinaten: 215715/520946

Boring 3 RD-coördinaten: 215702/520915

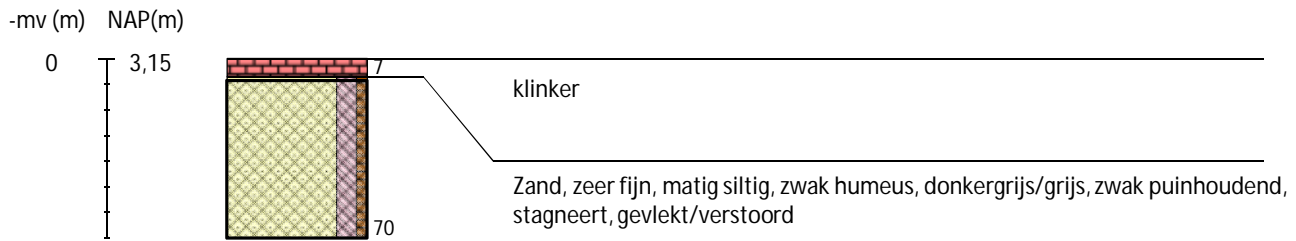
Boring 4 RD-coördinaten: 215742/520908

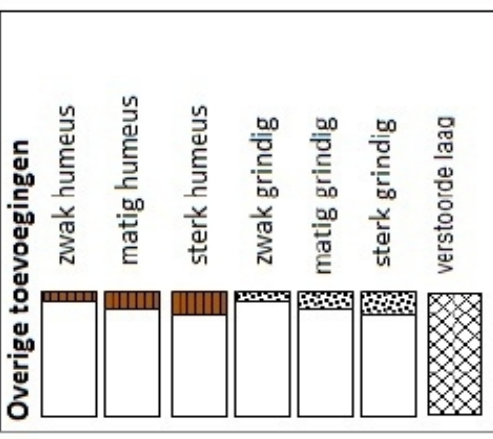
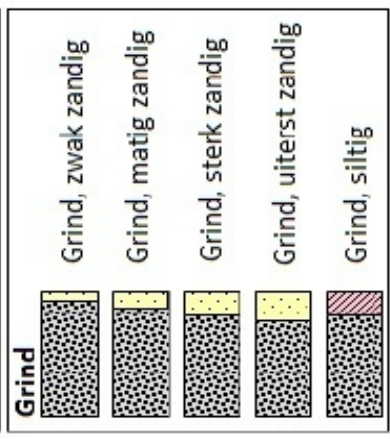
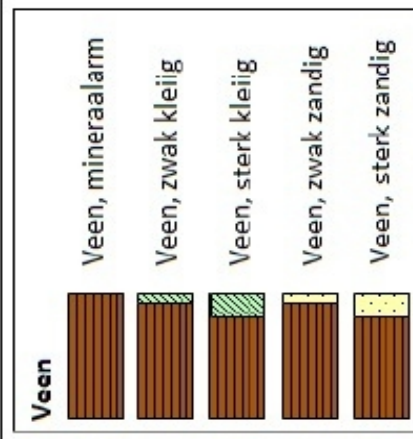
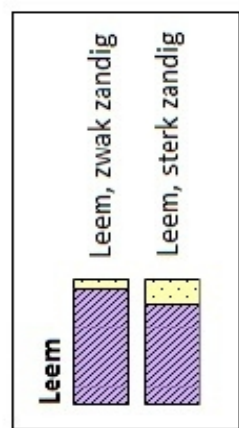
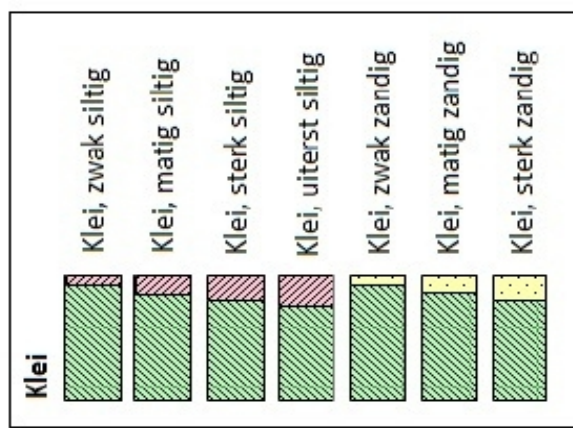
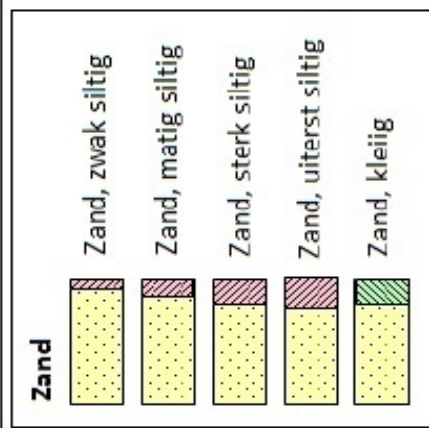
Boring 5 RD-coördinaten: 215775/520892

Boring 6 RD-coördinaten: 215786/520913

Legenda (conform NEN 5104, boorbeschrijvingsnorm van NITG-TNO en ASB)

Zandmediaan

uiterst fijn	< 105	µm
zeer fijn	105 - < 150	µm
matig fijn	150 - < 210	µm
matig grof	210 - < 300	µm
zeer grof	300 - < 420	µm
uiterst grof	420 - < 2000	µm

Zandsortering

goed gesorteerd	D60/D10 < 1,8
matig gesorteerd	D60/D10 1,8 < 3
slecht gesorteerd	D60/D10 > 3

Kalkgehalte

kalkloos	geen opbruising minder dan 0,5% CaCO ₃
kalkarm	hoorbare opbruising, circa 0,5 - 1 à 2 % CaCO ₃
kalkrijk	zichtbare opbruising, 1 à 2% CaCO ₃

Begrenzing onderliggende laag

scherp	overgangsgebied < 0,3 cm
onscherp	overgangsgebied 0,3 - < 3 cm
diffuus	overgangsgebied 3 cm - < 10 cm

Inclusies/archeologische indicatoren

weinig	< 1%
matig	1-10%
veel	> 10%